

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZÍNHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Videki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/e földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezéhez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

Elismert legszebb uridivat újdonságok
ITA- ÉS BORSALINO KALAPOK
FRANK TESTVÉREKNÉL
DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.
Telefonszám 749.

CSILLAG ARTHUR
könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedés
DEBRECZEN, VÁROSHÁZA-ÉPÜLET.

Irodalmi és zenemű újdonságok, tankönyvek. ooooo
Különlegességek levélpapírokban és borítékokban.
Ügyvédi nyomtatványok, üzleti könyvek és írószerek nagy raktára. ooooooooooooooooooooooooooooo
Telefonszám 317. Telefonszám 317.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalat
lalata ooooooooooooooooooooooooooooo
Kész árúknban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk
dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

A Goldmark kalapgyár

értesíti a m. t. hölgyközönséget, hogy fehér-filz kalap-
újdonságai megérkeztek. Beszerezhetők: **MAROSSY**
GIZELLA vezetése alatt álló kalap-szalomban oo
Szent-Anna-utca 3-ik szám alatt.

:: VIZVEZETÉKI ANYAGOK ::
LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓK
LÁSZLÓ ÉS FENYŐ
o MŰSZAKI ÜZLETÉBEN o
Debreczen, V., Hunyadi-utca 13. || Budapest, V. Sziget-u. 2. 11/10.
:: TELEFON SZÁM 8—59. :: || : TELEFON SZÁM 104—82. :

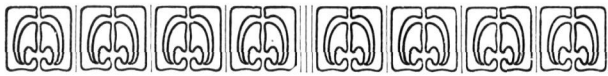
HARISNYÁK, KESZTYŰK
óriási választékban rendkívül olcsón
LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZÁBAN
SAS-U. 4.
Kölcsönsegélyző palota. ooo Telefon szám 12—50.

Nőruha szabátsatot és varrást úgy az angol
:: mint francia
módszer szerint
uri lányok leggyorsabban és **GOLDSTEIN PIROSKA**
legpontosabban csakis
Szent-Anna-utca 32-ik szám szabátsati és varróiskolájában
(Sveits-intézet mellett) sajátíthatják el. Beiratások bármely
napon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig. Felvilágosítással szívesen
szolgálók. Szíves pártfogást kérek: **GOLDSTEIN PIROSKA**

Beöltözés

aki a héten tartotta felolvasását a főiskolában.

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

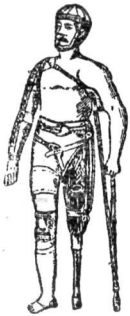
Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ————— VÁROSI UJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiséget a Piac-utcai VÁROSI UJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó. —————

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piacz-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKAI-SZÁLLODÁVAL szemben. ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

TÖRLEY
TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszervi
gyógyszerek, köt-
szerek, szepítő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztés és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját árturaktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kábel takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Gyógyárúk, vegysze-
rek, gummiarúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
különlegességek.

ELSŐRANGU

férfi-, fiu- és
gyermekruhák

a legolcsóbb szabott
arok mellett

BALÁZS JENŐNÉL

kaphatók, PIACZ-U. 61. SZÁM. Telefon 628.

Szomoru jegyzetek.

Tizenegyedik szomoru hónapja is elkövetkezett ennek a szerencsétlen esztendőnek. Talán még az eddigieknel is szomorubbán köszöntött ránk a maga házbérnegyedes terheivel.

Mi mindnyájan reménykedéssel vártuk az őszt, a holt szezon elmúlását, balkáni háboruszkodás megszüntét és sok minden egyéb csapásoknak tőlünk távozását. És azt gondoltuk, hogy most már csak javulni fognak a viszonyok s ha nem is köszönt ránk átmenet nélkül a régi jó világ, de lényegesen jobbulni fog az ország gazdasági vérkeringése s fokozatosan egyre egészségesebb állapotok fognak kialakulni.

Hát egyelőre mindezen reménységek hiú ábrándoknak bizonyultak.

Pedig a pénzpiac csakugyan enyhült, a pénzintézetek vasszekrényei mégis csak megközelíthetők ma már, ha kivételesen esetekben is. És most már nem annyira a viszonyokban, mint bennünk van a hiba. Bennünk kishitűekben, akik egyik tulzából a másikba esünk s hogy a forró kása megégette az ajkainkat, a meleg ételhez sem merünk a szánkkkal közeledni.

Sohol az országban nincsenek már úgy begyuladva, mint nálunk, ahol rémeket látnak az emberek ott is, ahol pedig semmi okuk sincs az ördögöt a falra festeni. Ugy vagyunk, mint az a kis harmadrangu színpadhoz szokott ripacs-színész, aki nagy, elsőrangú színpadon sem meri kitárni a karjait, nehogy a kulisszafalakba ütődjek, mint a tűzveszedelemtől megmenekült, aki a kálytűztől is retteg.

Hozzájárult mindehez, az a lelkiösmeretlenül rágalmozó hirlapi hajszja, mely Debreczen hitelének tűzvésznel, árvíznel többet ártott. Debreczen polgárságának egyrésze határozottan az éhenhalástól fél s ok nélkül zsugoriskodik olyan téren is, amelyen pedig minden viszonyok közt szabadabban mozoghatna.

Nagy Debreczen valósággal maniatikusa lett a takarékoságnak egész a zsugoriságig. És csalódik, aki azt hiszi, hogy a női toaettek, lehetetlen formájú kalapok stb., hogy a kártya, vagy érzéki szenvedélyek kielégítésének rovására megy ez a takarékoság.

Dehogyan! Sokan sokkalta inkább a gyomrukön és a szellemi élvezetükön spórolnak. Színházon, könyveken, sőt utóbb már még a mozin is. Nem szólnak arról, hogy talán más művészi okai is vannak annak, hogy ma már egyáltalán nem divat nálunk színházba járni, igazán elszomorító képet nyújt sokszor a mi sok dicső időt megért színházunk nézőtere; míg irodalmi közszükségletüket a legtöbben a 4 filléres fővárosi lapokból elégítik ki s a könyvesboltok polcán zavartalanul alusszák szép álmaikat legszenzációsabb könyvujdonságaink. (Talán az olcsó kiadási *Alagut* regényt kivéve, amelynek fogyasztása Debreczenben azonban alig áll arányban a mű érdekességével.)

Hát ez elszomorító csakugyan. Ami keveset neki lendült a művészi s irodalmi élet Debreczenben az

utóbbi évtizedek alatt, tizszeresen visszafejlődött az utóbbi féleztendő alatt.

És ez talán még szomorubb, mint hogy annyi existencia ment tönkre?!

Spectator.

Sugarak.

A Debreczeni Szemle számára írta: ERDŐS RENÉE.

(Folytatás és vége.)

Emlékszel még? A víz partján álltál. Illatos, langyos őszi délután volt. Lenn a vizen sajka. Akkor kötötték ki. Akkor lépett ki belőle a szép, barna arcu, izmos vállu legény. Akkor libbent ki a partra egy mosolygós, piros, tüzes szemű asszony. Emlékszel még fehér kötőjére? Fehérből nyakára? Szégyenlős, mámoros asszony-mosolyára?

Part mentén a füzek úgy-e integettek? Ugy-e, hogy susogtak? Össze is hajoltak nagy titokzatosan. Vajjon mit beszéltek? Hallottad-e akkor? Miért hajolt meg lombjuk? Mért fonódtak össze az ágak meleg szeretettel? Láttad-e? Sátor lett belőlük, illatos, hűs sátor. Sötét, titkon tartó. Titkos szerelmet gondosan elrejtő.

Te pedig futottál. Homlokodat izzó veriték verte ki, reá csapzott hajad. Ziháló melledet majd széjjel vetette az a szörnyüség, érthetetlen titok. És amint rohantál vad iramodással, kuszó inda belekapott a ruhád fodrába, lehajló tuskés ág arcodba csapódott. Megbotlottál nyirkos fagyökérben. Megcsuszalt, elestél s ott maradtál fekvé a fűz alatt s törzsét átkarolva zokogtál, zokogtál valami nagy, titkos érthetetlen vágytól.

Alattad a folyam lassan futó árja. Fölötted a rád mosolygó égbolt. Körülötted az ősnek bágyadt levegője, lassan hulldogáló, sárguló levelek...

A titok. Emlékszel még? Hány éjszakát virrasztottál keresztül és tépelődött rajta?

Óh bolond, bolond! Hát beszélj róla! Hiszen ismered már. A neve: szerelem. Nos, hát beszélj róla! Beh hallgatag lettél! Mi a baj? Beteg vagy? A sejtelemtől a tudásig hosszú volt az út, ugy-e? Hogy kifárasztott! Hogy elkoptatott!

Hova lett a sok utra való, amit a remény adott? Elvesztetted? Ellopták?

Szomjaztál és nem volt senki, aki innod adott volna csak egy árva csöppet is az öröm poharából?

Szegény, szegény, te. És most, amikor már ismered a szerelmet: miért nem vagy boldog?

Hát az álom, hát a sejtés többet ér a valóságnál. S hátha e nagy valóság sem egyéb sejtésnél? Ki tudja? Ki tudja?

... Mintha a sötétség fénye már valamivel halványabban sziporkázott volna szemem előtt. Látni kezdtem. És láttam a más bánatát és láttam a magamét. S az az ür a szívem mélyén megtelt lassan könnyel, búval. És bucsuztam! Minden sirhoz odamentem, amelyben egy-egy eltemetett álom, édes sejtés, titkos ábránd, lángoló vágy pihent mélyen. Egyikre virágot, a másokra könnycseppet hul-

Kovács Gyula
és Társa női divattermei
DEBRECZEN, PIAC-U. 55. Hungária kávéház mellett.

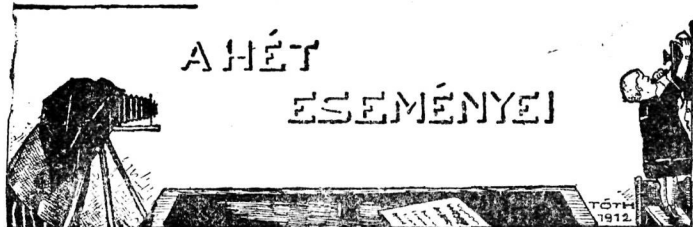
Az őszi idény újdonságai **női felöltőkből. Sport kabátok** 16 koronától feljebb. **Gyermek és Leányintézeti kabátok** dus választékban. oo Pongyolák, blousok.

NŐI- és LEÁNYKALAPOK szolid elismert legolcsóbb **szabott áron**

lattam. Aztán tántorogva indultam kifelé a mult sirtkertjéből.

Mögöttem hangos csattanással zárult le a kapu. És vissza se néztem.

A sugarak ott cikkáztak előttem a légben. S én mentem utánuk.

+ **A halottak napja** is elmúlt s talán ezen az egy napon nem gondoltunk a viszonyok változásaira. Mint a régi jó időkben, most is ugyanazon fényesség uralkodott a temetőkertek felett s mi nekünk élőknek némi vigasztalást adott az a tudat, hogy még sem fognak bennünket elmulásunk után egészen elfelejteni s hogy lesz egy nap minden esztendőben, mikor, — legalább legközelebbi szereteteink — ránk gondolnak egyetlen estén bár, de évtizedek múlva is. És kigyul az emlékezés fénye sirunk felett s virág is kerül a keresztünkre, fejfánkra. Mert a reformátusok is átvették ezt a szép szokást a bizony kár hirlapi polemiait folytatni egyes igazhívónek arról, hogy szabad-e kivilágítaniok kedveseiknek sírját a kálvinistáknak, mert ilyen külsőségekben senki sem érezheti gyöngülni a hit erejét. Ne a formákat keressük vallásosságban sem, hanem a lényeket. A halottakról való megemlékezés mindenképen szép dolog. November elsején épen olyan helyén való, mint Nagypénteken, mert minden vallás első dogmáit juttatja érvényre az *emberszeretetre* intő vallásos statumokat.

∴ **Az ügyvédek száma** folyton változik Debreczenben. Most, hogy a pénzviszonyok nagyon megváltoztak s egyre nehezebb lett a megélhetés, a pusztulás végig szántott az ügyvédek sorain is s egy fél esztendő alatt 6 debreczeni ügyvéd szökött meg a debreczeni nyomoruság elől, abban a meggyőződésben, hogy nemcsak az alperesek, de ma-holnap a felperesek se tudják az ügyvédet fizetni. De hát még sem állhatnak ilyen rosszul a dolgok, mert ezzel szemben pedig egy csapat új ügyvéd vert fészket Debreczenben. A Simonffy-utcai bérház eddig sem volt híjával a jogvédőknek, most a dr. *Hegedüs Lóránt* táblája is odakerült a kapu mellé. A lapszerkesztő ügyvédek különösen keresettek a közönség körében s *Hegedüs dr.*-nak jó ajánlólevele, hogy mint szerkesztő is a komoly, megfontolt s egyáltalán a felületességet kerülő munka embere volt. Még egy másik újságíró ügyvéd is városunkban nyitott irodát, dr. *Barabás Béla*, aki eddigi működésével szintén rászolgált a közönség rokonszenvére.

() **A zseniről** elmélkedett a népszerű főiskolai tanfolyam első két napján *Beöthy Zsolt*, ez a szintén nagy magyar zseni, aki a zseni természetrajzát már csak „hazuról” is jól és alaposan ösmerheti. Társai-

ról a zseniálításban *Zrinyi Miklósról*, *Széchenyi Istvánról* és *Petőfi Sándorról* elmélkedett, ama nagyjainkról, akik iránt hogyan érdeklődne mindenki... Azaz, hogy ez alkalommal az érdeklődés lángja de-hogy is pörkölte meg a priváttanfolyam termékének plafondját, pedig dr. *Baltazár Dezső* református püspök és *Géressy Kálmán* a *Csokonai-kör* érdemes elnöke toborozta volna a közönséget. Hát nagyon szomorú fényt vet a közönségre, hogy a tudományos előadások még belépődíj nélkül is ilyen kevésbé érdeklik. Mi annak tudjuk be, hogy nem volt az előadás kellőképpen reklámozva. A lapok, — köztük a legnagyobb nyilvánossággal bírók, — alaposabban felkarolhatnák az ilyen előadások ügyét. Utóvégre, ha hasábot tudnak szentelni a marólugos varró-és cselédleányok apró drámáinak, *Beöthy* előadásait is jobban bereklamirozhatnák. Ha pedig ingyen nem akarják tenni, tessék alapot teremteni e célra a rendezőségnek.

× **Uj emberbaráti intézménnyel** szaporodott Debreczen humánus intézeteinek száma. A Munkásbiztosító Pénztár élén nagyon agilis, igazi szociális törekvésektől áthatott főorvosával, dr. *Gáspár Gézával* felállította a *Tüdőbeteg-gondozó-t*, mely nagyon fontos testülete a külföldi világvárosoknak s mely a maga közhasznu szervezetével ügyesen illeszkedik bele a mi városunk a haladás jegyében megkezdődött új korszakába. A közönség nagyon keveset tud erről a fontos közegészségügyi szervezetről, mert nem volt annak ünnepélyes megnyitása, s az újságok sem zengtek hozsánát. Miért is?! Hiszen csak az embergyilkoló tüdővész elleni védekezés egyik ostromváráról van szó, mindössze csak a halálraszánt emberiség (ne mondjuk, hogy Debreczenben a szintiszta magyar faj) egy bizonyos százalékanak megmentéséről, a munkás-anyag munkabírásának javításáról van szó. A tüdőbeteg gondozónak nagy szerepe van abban, hogy már a kezdet legkezedetén elejét vegye a tüdőbajnak, vagy épen megelőzze. Helyszíni szemlét tart a betegnél, jó tanácsokkal szolgál, takarítat, kimeszelteti a szobákat, elkülönített a családtagokat stb. Szóval a legbiztosabb ellenőrzést gyakorolja s a legszorgosabb vizsgálatot egész a köpetvizsgálatig, Röntgen megvilágításig. Azután gyógyszerrel látja el a szegény sorsu betegeket és átviszi munkáját a gyógyítás terére. Az intézet vezetője egy lelkes orvos tudor, dr. *Fehér Hermann* s orvosa még az intézménynek dr. *Báthory Sándor*. Szép csöndben kezdte meg működését a tüdőbeteg-gondozó s már eddig is 60 orvosi tanácsra, segélyre szoruló látott el.

(!) **Uj pénzügyigazgatónk van:** Nagy József. A pénzügyigazgatók általában nem szoktak túlságos rokonszenvnek örvendeni s vagy felfelé a miniszteriális körökben, vagy lefelé a közönség ítélőszéke előtt, de csak nagy ritkán mindkét helyen, találnak elismerésre, aszerint, hogy milyen hasznot hajtanak az államnak, vagy pedig a kincstár rovására pályáznak a közönség szeretetére. Nagy József azonban ama dicséretes kivételek közé tartozik, aki harmonikus tudja összeegyeztetni a kincstár legfőbb végrehajtó közegének teendőit a polgárság iránti tapintatos emberszeretetével és minden ügyekbe való bölcs

Flensége a pénzének, aki nem az ADRIA műteremben fényképteti magát

3 hónapig minden 6 darab fényképre egy nagytás ingyen jár. Szent-Anna-u. 5. Telefon 12 — ☎

belátásával. Debreczen levegője nevelte azt a nagy tudású, az átlagos talentumon magasán felülemelkedő pénzügyi embert s ugyyszólván itt nevelkedett és vénhedett meg a szeme előtt a debreczeni „adóalany”. A derék Ternovszky papa kormányzói székébe aránylag nagyon fiatalon került, de nemcsak hivatali előléptetését, hanem a királyi kegy kitüntetését, a királyi tanácsosságot is nagyon, de nagyon megérdemelte eddigi munkás pályafutásával. A mai szomorú viszonyok közt igazán főnyeremény számba megy Debreczen közönsége előtt az ő kinevezése, aki is, — megnyugtató ez a tudat, — nagyon is jól fogja tudni, hol alkalmazza a jogos szigort és a méltányos kiméletet.

:- **Bement az ellenzék a Házba.** Ezt sürgönyözték az *Est*, a *Nap* itteni elárúsítóinak s azok plakátokat készítettek nyomban a szenzációs esetről. Mert ez ma-napság szenzáció. Hogy azok, akiket azért fizetnek, hogy menjenek be a Házba és ott dolgozzanak, azok rendkívülit csinálnak, mikor bemennek és még rendkívülebbet csinálnának, ha dolgoznának is. De ezt egyelőre nem tették. Hát bocsánatot kérünk, mi nem politizálunk, — mint ahogyan a magyar nép se politizál pár év óta, — de ez nem is politika. Tiszteljük-becsüljük például az orvost, akár belgyógyász, akár sebész, akár kizárólag csak gyerekeket gyógyít (mint Szenes Zsiga) s egyformán szeretjük őket, valamint nem nézzük ki a munkapárti, ki az ellenzéki, mert ugys tudjuk, hogy — legalább a *múltban* így volt, — mindenik a maga módja szerint akar a hazáért szolgálni. De épen úgy elítéljük azt az orvost például, akit egy testület megfizet és nem megy el a beteghez, ha hívják, mint azokat, akik minden hónap elsején felveszik, a mai viszonyok közt busás fizetésüket, de akik nem dolgoznak s akik akkor követnek el szenzációt, mikor bemennek a törvényhozás templomába. Hát ezt nem tudjuk megérteni s ha ez a politika, akkor nagyon örülünk, hogy a politikához semmi közünk sincsen s nagyon megértjük az országot, amelynek lakossága két-három ezer emberen kívül évek óta nem törődik a politikával. Sőt ama pár ezer ember közül is csak azok, akik abból élnek.

Janánka Alajos kereskedeimi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

IRODALOM.

(§) **A Csokonai-kör** nagyban készül szezonnyitó ülésére, mely tudvalevőleg Csokonai születésnapjára esik (november 17.). Az első diszülés műsora igazán kiváló irodalmi-eseményé avatja a nevezetes nap délutánján megtartandó felolvasásokat. Vendégei is lesznek ez alkalommal a Csokonai-körnek és pedig ezek közt, — már is eláruljuk, — itt üdvözölhetjük a nagy magyar poétát Szaboleska Mihályt, aki a Csokonai-kert padjain pihenve írta első verseit a „Debreczen”-nek, meg a „Debreczeni Ellenőr”-nek. És aki az első írói honoráriumot, — persze régi szokás-ként — „természet”-ben az öreg Hermányos (Zichermann Hermann) bácsitól kapta, ki is az „Értesítő”-t adta ki mind haláláig. A mi „akácvirágos” városunk főiskolája nevelte őt a magyar irodalomnak. Ugyancsak a közelben lesz vendége a körnek Mórnicz Zsiga, aki dr. Kardos Alberthez írott levelében jelenti, hogy Csokonairól irandó darabjához adatokat jön össze-gyűjteni.

)-(Az „Alagut” szenzációs eredménye. Sokáig emlékezetes lesz nálunk Kellermann világhírű regényének, Az Alagut-nak sikere. A könyv magyar kiadása egyszerre 25,000 példányban jelent meg, ami talán a legnagyobb mennyiség, amelyben magyar szépirodalmi könyv eddig nyomódott. Ebből az óriási könyvhalmazból már az első héten több mint 12,000 példányt kapkodott szét a közönség. Az ember igazán nem tudja, mit is csodáljon inkább: magát a rendkívül izgalmas regényalkotást, amely az amerikai pénzvilág és a csak Amerikában elérhető karrierék bámulatos rajzát adja, vagy azokat a rendkívüli számadatokat, amelyek a munka világsikeréhez fűződnek. Bizonyos azonban, hogy amíg maga a regény egyik legsodálatosabb alkotása a modern regényirodalomnak, addig Az Alagut, mint könyv is szenzációs alkotásnak tekinthető. Nem kis dicsősége a magyar könyv olcsóságának, hogy a külföldi 5—6 koronás árával szemben teljes fordításban és pompás bekötésben csak 1 korona 90 fillérbe kerül az 510 oldalos magyar kiadás.

A legujabb könyvujdonságok kaphatók CSILLAG ARTUR könyvkereskedésében (Varosháza épület).

SZINHÁZ.

= **A Zilahy-pár** Debreczenben járt. Három igazán művész-estét rendezett az Apolló-színházban. A három este elegáns közönsége, mely Debreczen egész szellemi előkelőségét is képviselte, valósággal tünnetésszerű ovációkban részeltette az ország két kiváló művészt. Talán kárpótolni akarta őket az általuk itt eltöltött hét esztendő sok keserűségeiért. Vallomás is volt ez az ünneplés, vallomása a megbánásnak. Mert hiába, most tudja a közönség, — minden összehasonlítások nélkül —, hogy milyen nagy művésznő *Zilahyné* S. Vilma, akiből a *Népopera* kedvelt énekesnője lett s hogy kicsoda a magyar színészetben *Zilahy Gyula*, akit igazán csak apró személyes magán-érdekek miatt nem szerződtetett, — de csak még a Nemzeti Színház. A legfényesebb hangversenyteremben képzeltük magunkat a művész-estéken, gratulálva az Apolló művészlelkű igazgatóságának azért a figyelemért, mellyel a művészetet megértő közönségnek kedveskedett. Mert igazi műélvezetet nyújtottak az esték, melyek anyagilag is pompásan sikerültek, hiába nem közölte a reklámjait a Debreczeni Ujság még *dupla* hirdetés-árakért sem.

= **Gáthy Kálmán** ma a vidéki színészet egyik legkiválóbb művész-embere. A régi művész-iskola nevelte Gáthy Kálmánt, aki nem hajhássza a hatást, nem dolgozik trükk-kökökkel, nem vereti maga mellett a reklám nagy dobját, nem tülekedik a csunya kenyérharcok tusáiban. Ő csak testestől-lelkestől a művészetének él. Mint drámai színész kezdte pályafutását. Később gyönyörű, selymes puhaságu, de mégis ércesen csengő bariton hangjáért minden igazgatója énekes színészt akart faragni Gáthyból. Gáthy sokáig ellenállt, semmiképen nem akart énekes színész lenni, dacára, hogy azokat jobban fizeti Thália. De végül mégis engedett a kívánságoknak. Most két este vendégszerepelt a debreczeni színházban. A *Madarász* címszerepét s a *Hajduk hadnagyá*-nak Boronay-ját játszotta és énekelte igazi, nagy és jelentős siker mellett. Csak úgy melleleg jegyezzük meg, hogy a zseniális művészember, akit mi még drámai színész korából ismerünk s akinek nagy haladását e pályán örömmel jegyezzük fel, öccse Gáthy Bálint debreczeni kir. ügyésznek.

= **A színházi hét** nem hozott szenzációkat. A közönség pedig már ilyenkor várja — ezelőtt meg is kapta — a főváros színházainak sláger-darabjait. Így Bernstein *A titok* c. darabja, a Vigszínház friss vigjátékai, nem szólva a Népopera nagyszerű operettjeiről, bizonyára több közönséget hozott volna a színházi pénztárnak, mint lejátszott darabok ismétlései. A *Boccaccio* örök-szép muzsikájához szorgosabb előkészületek kellettek volna, pazar diszletkiállítás stb. De így is szívesen hallottuk a Suppe-áriákat. Csak az volt a baj, hogy a bérlőkön kívül kevesen voltak. Az öreg Derblay Fülöp is megjelent és pedig szakáll nélkül. Fehér Gyula alakításából nem is a szakáll hiányzott, Halassy Mariska pedig fölényes nagy művészetet produkált. Kivüle nagyon tetszett Bánnyay Irén, aki az ujak közt a legszerencsésebb akvizíciója Mezeynek.

Boccaccio.

Boccaccio, novellairó — — — —	Borbély Lili
Pietro, Palermo hercege — — — —	Oláh Gyula
Scaldza, borbély — — — —	Madas István
Beatrice, neje — — — —	Vándorné Angela
Lotteringi, kádár — — — —	Rónai Imre
Izabella, neje — — — —	Mucsi Anna
Lambertuccio — — — —	Kassay Károly
Petronella, felesége — — — —	Halasyné
Fiametta, nevelt leányuk — — — —	Nagy Aranka
Egy utcai könyvtáros — — — —	Kormos Feri
Udvarmester — — — —	Váradi Márton

Boccaccio novella- és regényíró, rengeteg szerelmes kalandok hőse szerelmes egy herceg nevelt leányába Fiamettába. A leányt azonban Pietro herceghez erőszakolják, bár a herceg nem Fiamettát, hanem Izabella kádár-asszonyt szereti. Az agyafurt Boccaccio mindent megtesz, hogy a tervezett házasságból ne legyen semmi. Lóvá teszi a babonás szülőket, hogy az ördög elviszi őket. Pedig ördögnek is ő öltözik fel. Természetesen végül is célját éri és a szerelmes párok boldogan egymáséi lesznek.

Mumus.

Francoise — — — —	Halassy Mariska
Lili — — — —	Bánnyay Irén
Duvernethé — — — —	Uty Gizella
Celeste — — — —	Payer Margit
Helene — — — —	Szentiványi Gitta
Conturené — — — —	Madas István
Gerard — — — —	Fehér Gyula
Napoleon — — — —	Bérczy Ernő
Henri — — — —	Lajthay Károly
La Perliere — — — —	Kassay Károly
Cherance — — — —	Rónai Imre
Conture — — — —	Bombay Gusztáv
Joseph — — — —	Kormos Ferenc

Duverneth leányát, Lilit megkéri Courtoure ügyvéd. Az apa sok hozományt ígér, de persze, semmi sincs. Az anyagiatk másik leánya, Francoise intézi, aki Lilit leakarja e házasságról beszélni s azt akarja, hogy a gazdag La Perliere-hez menjen nőül. Francois Gerard-ba szerelmes, aki viszont megvádolja a leányt, hogy huga boldogságát tönkre akarja tenni. Perliere ugyanis kérdésképpen lép fel. Francois magát akarja feláldozni családja jóvoltáért. Ezt meg Gerard nem akarja, mert most már ő lesz szerelmes Francois-ba. Végül La Perliere kibékül első feleségével és Duverneth is megmenekül a tönkremenéstől.

Diákercegnő.

Margaréta hercegnő — — — —	Nagy Aranka
Alajos fejedelem — — — —	Kassay Károly
Max, a fia — — — —	Borbély Lili
Walter (Von der Aue) — — — —	Oláh Gyula
Félix — — — —	Szalay Gyula
Bruno — — — —	Várady Miklós
Kurt — — — —	Sz. Nagy Imre
Berta — — — —	Vándoryné M. Angela
Főudvarmester — — — —	Vándory
Felesége — — — —	Halasyné
Dreihalm — — — —	Madas István
Cheibemann — — — —	Kormos Ferenc
Broschke — — — —	Bérczy Ernő
Pedellus — — — —	Rónai

Walter von der Aue egyetemi hallgató *gunyverset* irt dr. Flemming Gerta egyetemi tanárnőről, a tanári kar három napra karcerre vagy bocsánatkérésre ítélte. Walter az előbbi választja s a büntetést leüli. Margit hercegnő, aki a várost meglátogatja, kíváncsi a karcerre s nagy kísérettel elmegy oda. A két fiatal teremtés egymásba szeret, de persze hiába, mert Margareta hercegnő férjéül Max herceget szemelték ki, aki viszont dr. Flemming tanárnőbe szerelmes.

II. A hivatalos fogadtatás programja szerint Margaretának a város régészeti muzeumát kellett volna meglátogatni, ő azonban várni hagyja az egész deputációt s egy hátsó ajtón kionsva, a diákokkal a „Hársta“ vendéglőbe ment mulatni. Itt Walter nyakába borulva megcsókozza. Egyszerre megjelenik az egész udvar. Margareta kijelenti, hogy nem lesz Max hercege, hanem Walteré. Erre Max herceg dr. Flemming Gertát jegyzi el.

III. A badeni uralkodó herceg kétségbeesik a küszöbön álló kettős messalliansz miatt. Egy Hirschfeld nevű egyetemi hallgató azonban diplomatikusan elhárítja a bajt. Margareta hercegnőt Max herceggel véteti el, dr. Flemming Gertát pedig Walter karjaiba vezeti.

VIOLA, az alföldi haramia.

Viola, az alföldi haramia — — — —	Fehér Gyula
Violáné — — — —	Halassy Mariska
Pista, fia — — — —	* * *
Tengeli jegyző — — — —	Vándory Géza
Tengeliné — — — —	Uti Gizella
Vilma — — — —	Károlyi Ibolyka
Réti, alispáné — — — —	Uti Gizella
Ákos — — — —	Nagy Sándor
Macskaházy, ügyvéd — — — —	Lajthay Károly
Nyuzó, főbíró — — — —	Madas István
Vándory, lelkész — — — —	Sz. Nagy Imre
Keniházi, esküdt — — — —	Kormos Ferenc
Törvénytudó elnök — — — —	Kolozsvári Albert
Liptákné, Violáné anyja — — — —	Váradi Mártonné
Peti, cigány — — — —	Kassay Károly
Andras — — — —	Várady Márton
Csillag — — — —	Vajda András
Czifra — — — —	Oláh Gyula
Iezig, üveges zsidó — — — —	Rónai Imre
Mócsi zsidó, korcsmáros — — — —	Szalay Gyula
Pandur hadnagy — — — —	Balla Béla
1-ső hajdu — — — —	Sebessy László
2-ik hajdu — — — —	Rózsa Jenő
Egy cigány — — — —	Bombay Gusztáv
Szakácsné — — — —	Kassayné
Hajdu — — — —	Szigethy Gyula
Réthi, alispán — — — —	Juhász József
Kocsis — — — —	Kertész Zsigmond

Viola számadó juhász Macskaházyval, aki Nyuzó bíróság egy valóságos uri rabló banda. Macskaházy Violánéra veti a szemét s emiatt üldözi Violát, aki betyár lesz s az uri gazemberek ellen támad s meg is szerzi a két gazember titkos írásait. Violát halálra üldözik, de az írásokat nem tudják elvenni tőle s azok leleplezik a két uri gazembert. Viola öngyilkos lesz, de Macskaházy és Nyuzó is megbűnhődnek.

A titok.

Constant — — — —	Fehér Gyula
Gabrielle — — — —	Halassy Mariska
Denis de Guen — — — —	Lajthay Károly
Henriette — — — —	Károlyi Ili
Ponta Charlie — — — —	Nagy Sándor
Sarageat grófnő — — — —	Uty Gizella
Inas — — — —	Szigethy Gyula

I. Denis mély érzéssel szereti Henriettet, aki jó barátnője Gabriellenek, a Constant feleségének. Henriette viszonzozza az érzelmeket és Gabriella segítségével egymáséi lesznek. Előzőleg Denis, aki Henriette multjára is féltékeny, Constanttól is kér tanácsot, de Constant teljesen megnyugtatta. Henriette ellen senki sem tudhat semmit.

II. Az öreg grófnőnél, ahová a két házaspár hivatalos, megjelenik Ponta Charlie is, akinek jelenléte Henrietteének nagyon kellemetlen, mert azelőtt gyöngédebb szálak fűzték Pontához s igyekezik is őt rábírní, hogy távozzék. Denis együtt találja őket s megtudja a valót. Magánkívül rohan Ponta után, hogy megfenyítse. Henriette pedig rémülten tudja meg, hogy Gabrielle, akit ő a legjobb barátnőjének hitt, rutul és gyalázatosan megcsalja és ő intézte a dolgokat úgy, hogy Ponta Charlie jelen legyen.

III. Gabrielle belátja, hogy az, amit tett, véghetetlenül gonosz volt. Constant fölényes közbelépése segítségével a végsőkig fokozott izgalom lecsillapulnak és a veszélyezettett boldogság helyreáll.

GONDOLATOK.

A költő gondolatai. Az igazi költőnél az igazi gondolatok mind fátyolozottan járnak, mint az egyiptomi nők: csak a gondolat mély szeme tekint el szabadon a fátyol fölött.

*

Az a férfi, aki minden érdeklődés nélkül halad el a szép asszonyok mellett, bizonyára rosszabb férj, mint az, aki gyönyörködik a szemlélésükben.

*

Egy asszony bensőséggel szeretheti az urát és egyidejűleg képzeletvilágának száz férfja után érezhet vágyódást... és mégis tisztességes nő lehet.

*

A sikertől a kudarcig csak egy lépés van, — megfordítva ezer lépcső.

*

A dicséret, még ha nincs is megérdemelve, gyakran hathatósabb, mint a legindokoltabb gáncsolás.

PONGYOLÁK, BLOUSOK varrását elvállalja s uri házakhoz is elmegy varrni **NAGY LÁSZLÓNÉ, Hajó-utca 12. sz., utcai lakás.**

Apollo mozgósínház.

A Nordisk világ-hírű őszi slágere: **NEMEZIS**

történet 3 felvonásban, a főszerepekben **Psylander, Frölich**
Elza és **Wieth Klárával.**

Fényes amerikai kísérő műsor. — Trafik kedvezményes jegyek érvényesek.

1913. V. 2674. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Ranschburg Nándor bpesti ügyvéd által képviselt Magyar Könyvterjesztő Vállalat r.-t. végrehajtatónak végrehajtást szenvedő elleni 100 K tőke, ennek 1912 év szept. hó 1. napjától járó 5 % kamata és eddig összesen 104 korona 36 fillér perkölttség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913 V. 3631. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag felülfoglalt és 1325 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Deák Ferenc-u. 11. sz. alatt leendő megtartására **1913. évi november hó 24. napjának délelőtt 9 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 október hó 29.

Gáll Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

VALÓDI édes, nemes szegedi **paprikakülönlegességek**
óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

1913. V. 2750. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Neuvirth Ernő budapesti ügyvéd által képviselt Cloeter Christoph végrehajtatónak végrehajtást szenvedő elleni 1467 K 99 f tőke, ennek 1913 június 7. napjától járó 6% kamata és eddig összesen 190 kor. 26 fill. perkölttség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913. V. 5322. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag felülfoglalt és 5250 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Piac-utca 20. szám alatt leendő megtartására **1913. évi november hó 20-ik napjának délután 3 óráját tűzöm ki**, amikor a foglalás alatt levő vegyeszárak, sodronyok, borsajtó és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 október hó 13-án.

Gáll Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

MED. UNIV.

Dr. FEHÉR HERMAN

a Tüdőbetegségek szakorvosa, a gyulai József Szanatórium volt I. aszisztense, a Debreczeni Tüdőbeteg Gondozó Intézet főorvosa rendeléseit helyben

Piac-utca 61. sz. alatt

megkezdette. — Rendel tüdő és gége betegeknek d. n. 2—4 ig. — Specifikus tuberkulin és arzénkezelések.

VÁGI ISTVÁN-féle

ékszerész, műtövös és vésnőki műterem Miklós-utoáról nov. 1-től

KIRÁLY-UTCA 1. SZ.

alá Wiener házba a Royal-szálloda szomszédságába helyeztetik át

Ahol mindennemű ékszerek a legfinomabb kivitelben készülnek, régiek átalakíttatnak, rosszak javíttatnak

Iparművészeti ezüst és arany ötvös munkák bármilyen tervek szerint készülnek.

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costümök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszállított áron szerezhetők be

HÁLMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

16,711—1913.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező alább megnevezett

üzlet- és lakhelyiségek

a folyó évi november hó 11-ik napján, azaz kedden délelőtt 9 órakor, a városháza nagytanácstermében megtartandó nyilvános árverésen fognak bérbe adatni.

1. Péterfia-utca 76. számú házban levő jobboldali bolthelyiség. Kikiáltási ár 336 korona; 1914 május hó 1. napjától 1917 április 30-ig terjedő időre.

2. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 13. számú bolt. Kikiáltási ár 705 korona; ugyanazon időre.

3. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő II. emeleti 9. számú lakás. Kikiáltási ár 560 korona; ugyanazon időre.

4. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 18—19. számú bolt. Kikiáltási ár 1800 korona; ugyanazon időre.

5. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 17. számú bolt és a 17., 18. és 19. számú boltok alatt levő pincehelyiség. Kikiáltási ár 900 korona; ugyanazon időre.

6. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 11. számú bolthelyiség. Kikiáltási ár 1255 korona; ugyanazon időre.

7. Simonffy-utca 1. számú bérházban levő 8. számú bolthelyiség. Kikiáltási ár 1305 korona; ugyanazon időre.

8. Péterfia-utca 72. számú ház, a hozzátartozó kert és gyümölcsös. Kikiáltási ár 3500 korona; ugyanazon időre.

9. Bethlen-utca 39. számú házban levő 1 szoba, konyha, kamarából álló utcai lakás. Kikiáltási ár 336 korona; 1914 július 1-től 1917 április hó 30-ig terjedő időre.

10. Arany János-utca 43. számú házban jelenleg Klein Ábrahám bérletében álló lakás. Kikiáltási ár 400 korona; 1913 december 15-től 1916 április hó 31-ig terjedő időre.

11. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő I. emelet 3. számú lakás. Kikiáltási ár 1300 korona; 1914 május 1-től 1917 április 30-ig terjedő 3 évre.

12. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 12. számú bolt. Kikiáltási ár 855 korona; ugyanazon időre.

13. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 15. számú bolt. Kikiáltási ár 600 korona; ugyanazon időre.

14. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 8. számú bolt. Kikiáltási ár 1700 korona; ugyanazon időre.

15. Simonffy-utca 2. számú bérházban levő I. emelet 6. számú lakás. Kikiáltási ár 1120 korona; ugyanazon időre.

16. Simonffy-utca 2. számú bérház I. emelet 7. számú lakás. Kikiáltási ár 1120 korona; ugyanazon időre.

17. A városháza alatti 16. számú bolthelyiség. Kikiáltási ár 3050 korona; ugyanazon időre.

18. Péterfia-utca 70. számú házban levő 2 szoba és mellék helyiségeiből álló lakás. Kikiáltási ár 450 korona; ugyanazon időre.

19. Péterfia-utca 70. számú házban levő istálló. Kikiáltási ár 288 korona; 1914 március hó 15-től kezdődőleg 1917 május hó 1-ig terjedő időre.

Árverés alkalmával a kikiáltási ár 10%-a az árverés napján, az árverelő bizottságnál készpénzben leteendő.

Az árverési feltételek a számvevősnél, a hivatalos órák alatt (8—1-ig) megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1913. évi október hó 23-án tartott üléséből.

A Városi Tanács.